

Polazišta HERA-e pri određivanju naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu

(27. travnja 2026.)

Na 9. sjednici Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA) donesena je **Odluka o iznosu jedinične naknade za priključenje na mrežu** (Odluka). Odluka će biti objavljena u Narodnim novinama, a stupit će na snagu 1. svibnja 2026.

Određene su sljedeće jedinične cijene:

Jedinična cijena	Oznaka	Iznos [€/kW]
Jedinična cijena za izgradnju priključka i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži niskog napona	C_{NN}	193,00
Jedinična cijena za izgradnju priključka i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži srednjeg napona	C_{SN}	96,50
Jedinična cijena stvaranja tehničkih uvjeta u mreži visokog i vrlo visokog napona kod priključenja na mrežu srednjeg napona	C_{SNVN}	9,50
Jedinična cijena stvaranja tehničkih uvjeta u mreži visokog napona	C_{VN}	19,00

Za potrebe određivanja naknade za priključenje, jedinične cijene u €/kW se množe s priključnom snagom novog priključka na mrežu u kW (P) odnosno s iznosom povećanja priključne snage u slučaju pojačanja postojećih priključaka. Priključna snaga P za potrebe određivanja naknade se uzima kao veća vrijednost usporedbom priključne snage u smjeru preuzimanja („potrošnja“) i priključne snage u smjeru predaje („proizvodnja“).

Način primjene jediničnih cijena je uređen Metodologijom za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu („Narodne novine“, br. [84/22](#)) (dalje: Metodologija) koju je donijela HERA. Navedena metodologija uređuje uvjete i način određivanja naknade ovisno o naponskoj razini priključenja te da li se radi o novom priključenju ili povećanju priključne snage. Metodologijom se dodatno razrađuju naknade za priključak postrojenja za skladištenje energije preko posebnog obračunskog mjernog mjesta, priključak namijenjen povremenom ili privremenom korištenju, priključak gradilišta te priključenje na lokaciji izvan građevinskog područja.

Naknada za priključenje koju plaća pojedini investitor za priključenje svoje građevine ili proizvodnog postrojenja (elektrane) određuje se ovisno o naponskoj razini priključenja na sljedeći način:

Naponska razina priključenja	Izračun naknade	Nadležni operator sustava
Niski napon 0,4 kV	Naknada za priključenje N uključuje stvaranje tehničkih uvjeta u mreži i gradnju priključka: $N = P \cdot C_{NN} = P \cdot 193,00 \left[\frac{\text{€}}{\text{kW}} \right]$	HEP-ODS
Srednji napon 10 kV, 20 kV ili 30(35) kV	Naknada za priključenje N uključuje stvaranje tehničkih uvjeta u mreži i gradnju priključka, odnosno sastoji se od dva dijela: $N = N_{SN} + N_{SNVN}$ 1) Naknade za priključak i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži srednjeg napona $N_{SN} = P \cdot C_{SN} = P \cdot 96,50 \left[\frac{\text{€}}{\text{kW}} \right]$ 2) Naknade za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži visokog napona kod priključenja na mrežu srednjeg napona $N_{SNVN} = P \cdot C_{SNVN} = P \cdot 9,50 \left[\frac{\text{€}}{\text{kW}} \right]$ Pojednostavljeno, za priključenje na srednji napon plaća se jedinična cijena od 106,00 EUR: $N = P \cdot (C_{SN} + C_{SNVN}) = P \cdot 106,00 \left[\frac{\text{€}}{\text{kW}} \right]$	HEP-ODS HEP-ODS dio naknade N_{SNVN} prosljeđuje HOPS-u
Visoki i vrlo visoki napon 110 kV, 220 kV ili 400 kV	Naknada za priključenje N sastoji se od dva dijela: 1) stvarnih troškova priključka T_{PRVN} koji se utvrđuju Elaboratom o optimalnom tehničkom rješenju priključenja na mrežu (EOTRP) 2) Naknade za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži visokog i vrlo visokog napona Odnosno, naknada se određuje prema izrazu: $N = T_{PRVN} + P \cdot C_{VN} = T_{PRVN} + P \cdot 19,00 \left[\frac{\text{€}}{\text{kW}} \right]$	HOPS

Donošenjem Odluke i primjenom Metodologije, koncept jedinične cijene sada se **jasnije i jednako primjenjuje na sve korisnike koji se priključuju**. Novi sustav za najveći dio korisnika koji se priključuju na mrežu ukida složeni model obračuna prema “stvarnim troškovima priključenja” te uvodi jedinstvenu jediničnu cijenu za sve korisnike. Time se postupak znatno pojednostavljuje i čini transparentnijim.

Naknade su **ujednačene na razini cijele Hrvatske**, pa više nema razlike između Zagreba i ostatka zemlje niti situacija u kojima su neki plaćali više zbog “stvarnih troškova priključenja”.

Uvode se diferencirane jedinične cijene ovisno o naponskoj razini – što je viša naponska razina, cijena po kW je niža. To smanjuje troškove velikim potrošačima (industrija, podatkovni centri) i potiče razvoj gospodarstva te bolje iskorištavanje elektroenergetske mreže.

HERA je u postupku donošenja Odluke provjerila da li jedinične cijene rezultiraju naknadama koje bi narušile isplativost ulaganja u projekte OIE te smatra da su jedinične cijene iz Odluke s tog aspekta priuštive, a posebice za priključenje na prijenosnu mrežu.

Jednako tako, HERA je u postupku donošenja Odluke razmatrala utjecaj na tarife odnosno naknadu za korištenje mreže u budućem razdoblju. Također, HERA se u

postupku donošenja Odluke, među ostalim, vodila ciljevima revidiranog Integriranog nacionalnog energetskeg i klimatskog plana Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2030. (NECP) iz ožujka 2023. godine., oslanjala na desetogodišnje planove razvoja planove operatora sustava (10G planovi) te donijela Odluku u skladu s Uredbom (EU) 2019/943 i načelima Direktive (EU) iz 2019/944 odnosno Direktive (EU) 2024/1711.

Određivanje iznosa jediničnih cijena i zastoj u projektima

Donošenje Odluke o iznosu jedinične naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu omogućeno je jer su se za to ispunili svi potrebni preduvjeti. HOPS i HEP ODS podnijeli su obrazložene i dorađene prijedloge jediničnih cijena za priključenje, a u međuvremenu su uklonjene sve dvojbe oko smjera razvoja prijenosne mreže na način da je HOPS izradio novi 10G plan za razdoblje od 2026. do 2035. i za koje je ishodio suglasnost Ministarstva gospodarstva i odobrenje HERA-e.

Naime, u središtu problematike određivanja jedinične naknade za priključenje nalazi se raspodjela troškova razvoja elektroenergetske mreže potrebne za priključenje novih proizvodnih postrojenja. Riječ je o klasičnom regulatornom pitanju: treba li trošak snositi investitor koji uzrokuje potrebu za proširenjem i pojačanjem mreže ili ga treba „socijalizirati“ kroz naknadu za korištenje mreže (mrežarinu) koje plaćaju svi korisnici sustava.

HOPS i HEP-ODS su sredinom 2022. te početkom 2026. godine podnijeli prijedloge jediničnih cijena za priključenje. Prijedlozi iz 2022. temeljili su se na stajalištu da investitori trebaju snositi većinu troškova stvaranja tehničkih uvjeta u mreži (do oko 80 %), što ne uzima dovoljno u obzir da se mreža razvija i zbog širih potreba poput sigurnosti opskrbe i povećanja prijenosnih kapaciteta.

S druge strane, neki developeri OIE zagovaraju da trošak priključenja bude nula, odnosno da se svi troškovi prenesu na naknadu za korištenje mreže i krajnje kupce, iako bi to značilo potpunu socijalizaciju troškova. Pritom se zanemaruje načelo da bi troškove trebali snositi oni koji uzrokuju potrebu za jačanjem mreže.

Rasprava se dodatno zaoštrila oko potrebe izgradnje 400 kV vodova, pri čemu se ignorira činjenica da proizvođači električne energije relativno malo plaćaju za korištenje mreže.

Od 2024. započeli su prvi postupci priključenja prema novim pravilima i izrada EOTPR-ova, no proces je otežan zbog neujednačenih pristupa izrađivača EOTRP-ova, prigovora i postupaka koji su usporili i zakomplicirali rad HOPS-a i HERA-e tijekom 2025. godine.

HERA je početkom 2025. zatražila doradu Desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže 2025.–2034. kako bi se jasnije razdvojila svrha i izvori financiranja (naknada za priključenje, mrežarina i bespovratna sredstva) te bolje kvantificirale potrebe izgradnje mreže, osobito 400 kV infrastrukture, a u skladu s ciljevima NECP-a.

Dorađeni plan nije ispunio te zahtjeve jer nije jasno razdvojio svrhe ulaganja, a predviđao je vrlo velik broj priključenja i visoke investicije. Ministarstvo gospodarstva zbog toga nije dalo suglasnost na njega, nego je zatražilo izradu novog plana 2026.–2035. s više scenarija:

Scenarij 1 - revitalizacija postojeće mreže

Scenarij 2. - scenarij 1. uz dodatne investicije u svrhu ispunjenja ciljeva NECP-a do 2030. Uzeti u obzir 10G plan ODS-a i ciljeve koji se planiraju postići s obzirom na predviđena ulaganja, a u skladu sa minimalnim scenarijem navedenim u njemu.

Scenarij 3. - scenarij 2. uz dodatne investicije za razvoj OIE iznad ciljeva NECP-a uz ekonomski optimalnu regionalnu raspodjelu

Scenarij 4. - scenarij 2. uz dodatne investicije za razvoj OIE iznad ciljeva NECP-a a za koje je izdan EMP i EO.

HERA je paralelno pokrenula izradu nove Metodologije za određivanje jediničnih cijena priključenja, ali novi 10G plan nije bio usklađen s njom, pa je njezino donošenje za sada odgođeno.

Novi 10G plan HOPS-a za 2026.–2035., izrađen prema nalogu Ministarstva, razdvojio je scenarij 2 na dva pod-scenarija:

- **Scenarij 2.1 (NECP 2030):** odnosi se na: ulaganja potrebna za pripremu izgradnje do ishođenja građevinskih dozvola i rješavanje imovinsko pravnih odnosa za 400 kV investicije iz programa Lika; ulaganja potrebna za pripremu izgradnje do ishođenja lokacijskih dozvola za 400 kV programe Istra, Južni domovinski krak i Slavonija; NPOO projekte HOPS-a i realizaciju potrebnih investicija temeljem postojećih Ugovora o priključenju, te
- **Scenarij 2.2 (NECP 2040):** obuhvaća stvarnu izgradnju novih 400 kV vodova i TS u okviru Programa Lika; investicije za pojačanje mreže potrebne na temelju izrađenih EOTRP-ova slijedom zahtjeva za priključenje u 2024. i 2025. godini; jačanje 220/110 kV mreže te pripremu distribucijske mreže za ostvarenje ciljeva NECP-a za 2040. godinu.

Ministarstvo je dalo suglasnost na scenarije 1 i 2.1, pri čemu se 2.1 smatra osnovom za pripremu ostalih scenarija (2.2., 3. i 4.), čija će realizacija ovisiti o stvarnim razvojnim i tržišnim okolnostima (priključenja, potrošnja, skladištenje energije). Plan je pritom dinamičan dokument koji se redovito ažurira i prilagođava novim podacima i razvoju elektroenergetskog sustava.

Davanje suglasnosti Ministarstva gospodarstva na 10G Plan HOPS-a u veljači 2026., koje je bilo prvo davanje suglasnosti Ministarstva na 10G plan od stupanja na snagu Zakona o tržištu električne energije 2021. godine omogućilo je HERA-i daljnje postupanje. Zajedno s odobrenjem HERA-e na taj plan, konačno su uklonjene dvojbe oko smjera razvoja prijenosne mreže.

Utvrđivanje troškova priključenja

Na temelju odobrenog 10G plana HOPS-a (scenariji 1 i 2.1.), HERA je utvrdila troškove stvaranja tehničkih uvjeta u mreži za naredno razdoblje. Pri utvrđivanju tih troškova, ali samo za odobrene scenarije, troškovi visokog napona u razmatranje su uzeti sa 100% iznosa (korisnici koji se priključuju na razinu 110 kV u potpunosti snose troškove stvaranja tehničkih uvjeta u mreži). S druge strane, troškovi vrlo visokog napona (220 i 400 kV) su uzeti u razmatranje s 50% iznosa. Razlog tome je što se troškovi vrlo visokog napona mogu s jedne strana pridijeliti novim korisnicima mreže, ali se istovremeno radi i o sistemskim investicijama koje će utjecati na povećanje prekozonskih kapaciteta i općenitu sigurnost opskrbe električnom energijom, pa troškove treba pridijeliti i ostalim korisnicima mreže koji će od toga imati koristi.

S obzirom da scenarij 2.1. prvenstveno obuhvaća samo pripreme aktivnosti na izgradnji mreže koja može u potpunosti integrirati sve sada planirane projekte OIE, ali ne i izgradnju mreže – troškovi te pripreme iznose 78 milijuna eura u odnosu na planiranih 828 milijuna eura za pripremu i izgradnju. Donesene jedinične cijene odnose se samo na taj dio troška. Ovakav

pristup, s niskim doprinosom novih korisnika koji se priključuju na mrežu, može se opravdavati činjenicom da će postojeći zahtjevi za priključenjem rezultirati ugovorima u kojima se ne može jamčiti potpuno preuzimanje električne energije od proizvodnih postrojenja u mrežu (tzv. operativna ograničenja) s obzirom na važeće propise.

Zbog toga se naglašava potreba izmjena zakonskog i regulatornog okvira (uključujući redispčiranje prema EU Uredbi 2019/943) te pravovremene pripreme HOPS-a za sve scenarije razvoja mreže, uključujući 2.2., 3. i 4., koji bi zahtijevali dodatna sredstva iz mrežarine, bespovratnih izvora te naknade za priključenje novih proizvođača u narednom razdoblju.

HERA je odredila niže jedinične naknade od prijedloga HOPS-a i HEP-ODS-a, kako bi se izbjeglo usporavanje provedbe NECP-a. U tom pogledu, HERA je procijenila da je za ostvarivanje NECP-a do 2030. godine potrebno izgraditi dodatnih elektrana na mreži prijenosa u iznosu od 1.400 MW, a na distribucijskoj srednjonaponskoj mreži 1200 MW. Također, preuzeta je procjena HOPS-a da će se priključiti 580 MW novih krajnjih kupaca na prijenosni sustav.

Temeljem navedenog, prijedlog HOPS-a, C_{VN} u iznosu 139,44 EUR/kW te C_{VN} u iznosu 72,12 EUR/kW, nije usvojen. HERA je samostalno odredila značajno manje jedinične naknade C_{VN} i C_{SNVN} u gore navedenim iznosima.

Vezano za jedinične cijene za priključenje na mreži HEP-ODS-a, HERA je prihvatila osnovna metodološka načela izračuna cijena iz prijedloga HEP-ODS-a (koja su i bila ugrađena u prijedlog nove metodologije), a koja govore da se jedinični trošak određuje na temelju prosječnog troška u zadnje dvije (pune) kalendarske godine. Takav pristup *ex post*, u odnosu na pristup *ex ante* za HOPS, je primjeren jer se na distribucijskoj mreži priključuje veliki broj korisnika i velik je broj pojedinačnih elemenata mreže pa nije moguće raditi 10G planove s prikazom svih pojedinih investicija u mrežu. Također, primjena jediničnih cijena kod priključenja na distribucijsku mrežu je u primjeni od 2006. za veći dio korisnika, pa se nova naknada za priključenje može izračunati iz postojećih podataka.

Ipak prijedlog HEP-ODS-a, C_{NN} u iznosu 240 EUR/kW i C_{SN} u iznosu 120 EUR/kW, nije moguće prihvatiti u zatraženom iznosu budući da bi takve cijene priključenja dovele do smanjenja vjerojatnosti ostvarivanja ciljeva NECP-a na mreži distribucije. Također, HEP-ODS je predložio cijene određene na temelju ostvarenih troškova priključenja na mreži distribucije u 2023. i 2024. godini, ali i porasta ulaznih troškova od 30% koji je procijenio HEP ODS. Taj porast je znatno veći u odnosu na porast koji se dobije primjenom indeksa potrošačkih cijena za isto promatrano razdoblje. Na temelju provedene analize za dvogodišnje razdoblje u 2023. i 2024. godini, HERA je samostalno utvrdila jedinične cijene priključenja po naponskim razinama u gore navedenim iznosima.

Ističemo da su troškovi stvaranja tehnički uvjeta u scenariju 2.1. iz HOPS-ovog 10G plana koji se socijaliziraju niski, pa te investicije neće značajno utjecati na povećavanje tarifnih stavki za prijenos električne energije. Međutim, za realizaciju scenarija 2.2., 3. i 4. bit će potrebna znatna dodatna ulaganja koja trenutno **nisu osigurana** te će se morati financirati iz bespovratnih sredstava, mrežarine, kao i naknade za priključenje novih proizvođača u narednom razdoblju. HERA smatra da te investicije ne smiju značajno utjecati na povećavanje tarifnih stavki za prijenos električne energije. Zbog toga je ključno da HOPS pravovremeno priprema projekte za financiranje iz vanjskih izvora i planira razvoj mreže na način koji omogućuje postupnu i svrhovitu izgradnju potrebne infrastrukture.